

(для секторів, на які очікує скорочення та реструктуризація). Зокрема, йдеться про стимули інвестування, амністію тіньових капіталів, розблокування експортного потенціалу, розширення місткості внутрішнього ринку тощо.

По-друге, синхронно має відбуватися формування альтернативи «олігархічній» ієрархії і досягнення рівномірності розподілу економічної влади на основі забезпечення дієвості функціональних інститутів, що забезпечують механізми економічної комунікації – грошово-кредитної та фіскальної систем, ринкової конкуренції, економічної кооперації та комплементарних процесів встановлення сучасних демократичних форм співпраці держави та господарських суб'єктів і поширення мережевої самоорганізації останніх.

Іванова Н.Ю.

Національний університет «Києво - Могилянська академія»
к.е.н., доц., доцент кафедри економічної теорії

КРЕАТИВНА ОСВІТА ЯК ФАКТОР ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Інноваційна економіка базується на розумінні того, що головною продуктивною силою стає людина, яка здатна обробляти нову інформацію і генерувати нові знання, на розумінні того, що наукові знання і спеціалізовані унікальні навички їх носіїв стають головним джерелом розвитку матеріального і нематеріального виробництва, забезпечення стійкого економічного розвитку.

Творець теорії креативного класу Р. Флорида стверджує, що визначальним фактором успішного економічного розвитку країни, регіону, підприємства є творчі люди. В своїх дослідженнях він доводить, що технології, компанії і венчурний капітал пересуваються на території з великою концентрацією талановитих і креативних людей. Для характеристики сучасної економіки використовуються не такі показники, як ВВП, виробництво чавуна і сталі на душу населення, а якість життя, ступінь економічної свободи, частка в виробництві високотехнологічної продукції, індекс креативності та інші. Р. Флорида вважає, що ядро креативного класу складають люди, які зайняті в науково-технічній сфері, освіті, мистецтві, музиці і індустрії розваг. Економічна функція цих людей міститься в генеруванні нових ідей, нових технологій і нового креативного змісту. Для креативного класу всі аспекти і всі прояви креативності – технологічні, культурні, економічні взаємопов'язані і неподільні [1]. В нашій країні ця група людей має назву «творча інтелігенція».

Таким чином, враховуючи, що основним фактором інноваційної економіки є людина, одним із пріоритетних напрямів розвитку української економіки має бути розвиток освіти і, в першу чергу, креативної освіти. Багато країн (Японія, Сінгапур, Південна Корея, Чехія ті інші) вже давно оголосили освіту найважливішою стратегічною галуззю соціально-економічного розвитку. Особливо гостро проблема переходу на нову методологію освіти стоїть для України.

Для того, щоб творчо вирішувати завдання, які виникають в різноманітні людської діяльності, пріоритет має бути відданий креативній освіті. Лише така освіта здатна формувати у суб'єктів освіти творче мислення, розвивати у них не лише інтелектуальні здібності, але й креативні (творчі).

Вербально - репродуктивний підхід, на якому будувалось традиційне навчання, базується на пам'яті суб'єкта освіти. Чим більше інформації запам'ятає той, кого навчають, тим краще і для нього і для викладача. Однак ще Д. Гілфорд і Е. Торренс зазначали, що люди з високим інтелектуальним коефіцієнтом (IQ) далеко не завжди є креативними. Е. Торренс навіть запропонував теорію інтелектуальної межі: за IQ нижче 115 – 120 балів інтелект і креативність утворюють єдиний фактор, а за IQ вище 120 балів творчі здібності і інтелект стають незалежними факторами.

Як зазначають О. Цедрінський і Н. Рогач, сутність креативної освіти полягає в тому, щоб пам'ять того, кого навчають, була задіяна оптимально (особистісно-орієнтована і

профільна освіта вже в школі), а його розумова діяльність – максимально. Таким чином той, кого навчають, з об'єкта впливу стає суб'єктом творчості (креативності), а традиційний (основний) матеріал переводиться з рангу предмета засвоєння в ранг засобу досягнення творчої мети. Креативна освіта передбачає підсилення самостійної складової отримання знань суб'єктом освіти. Вона орієнтується на персоніфіковану модель навчання, на самостійне добування знань з віддалених інформаційних ресурсів, на оптимальне сполучення колективного і індивідуального навчання [2].

Традиційна система освіти, яка орієнтована на «готові» інформаційні знання, не сприяє формуванню самостійності того, кого навчають, не генерує у них внутрішню мотивацію на самоактуалізацію і самореалізацію своїх креативних здібностей, а це веде до незатребуваності і нереалізації творчих здібностей, які надані людині природою.

Креативна освіта – це освіта, яка мотивує самостійне осмислення дійсності, самопізнання індивідуальності, перетворює знання в потенціал мислення і саморозвитку. Однак для того, щоб діяльність того, кого навчають, була орієнтована на самостійну пізнавальну діяльність необхідно відповідним чином організувати навчальний процес, який передбачає наявність: по-перше, викладачів, які володіють методологією креативного навчання; по-друге, навчально-методичної літератури, яка відповідає принципам креативного навчання; по-третє, інформаційні дидактичні засоби, які забезпечують креативну освіту; по-четверте, нові креативні мультимедійні і інформаційні технології.

Найважливішою, системоутворюючою складовою креативної освіти є викладачі. Лише творчий викладач здатен сформувати майбутнього творчого фахівця. Формування такого викладача потребує створення відповідної системи підготовки і перепідготовки викладацьких кадрів. На жаль, в Україні відсутня така система і тому, особливої цінності набуває досвід вищих навчальних закладів, які спрямовані на впровадження інноваційних методів навчання.

Прикладом успішного впровадження елементів креативної освіти є діяльність науково-навчальної лабораторії «Іннолаб-НаУКМА», яка була створена при кафедрі економічної теорії. Завдання лабораторії полягає у налагодженні співпраці між представниками бізнесу, науковцями і студентами. Одним з напрямів діяльності лабораторії є залучення науковців і студентів до вирішення проблем сучасного бізнесу, які вимагають інноваційних рішень. Виконання таких проектів потребує як від викладачів, так і від студентів креативного мислення. З метою набуття студентами навичок креативного мислення на кафедрі були впроваджені дисципліни «Креативне мислення» (для студентів бакалаврської програми) і «Відкриті інновації та креативне мислення» (для студентів магістерської програми). Обидві дисципліни є авторськими і не мають аналогів в Україні. Одним із завдань дисциплін є формування у студентів знань і навичок продукування креативних ідей щодо вирішення різних проблем. Яскравим прикладом ефективності навчання є захист студентських проектів, спрямованих на креативне вирішення завдань, сформованих як представниками бізнесу, так і науковцями. Протягом 2015-16 н.р. студенти успішно вирішили завдання, які були підготовлені для них співробітниками компаній «Захоплюючий Київ», ТОВ «Танграм Україна», ТОВ «Індра Сайєнтіфік Юкрейн», ПрАТ «Якобз Україна». За оцінками представників компаній студенти продемонстрували високий рівень креативності, а запропоновані ними ідеї є інноваційними і будуть використані в діяльності компаній.

Література

1. Флорида, Р. Креативный класс: люди, которые меняют будущее. – М., «Классика XXI», 2007. – 421 с.
2. Цедринский А.Д., Рогач Н.Я. Компьютерные коммуникации – важнейший фактор креативного образования. Електронне джерело: <http://www.ict.edu.ru/vconf>